

Sygn. akt VII U 910/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Zabrocka

Protokolant: st. sekr. sąd. Alina Bastuba

po rozpoznaniu w dniu 3 lipca 2013 r. w Gdańsku

sprawy H. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania H. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 19 marca 2013 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. i przyznaje ubezpieczonemu H. K. prawo do emerytury od dnia 2 kwietnia 2013r.

/ na oryginale właściwy podpis/

Sygn. akt VII U 910/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 marca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu H. K. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), tj. wobec nieudowodnienia na dzień 01 stycznia 1999 r. 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy nie uznał ubezpieczonemu żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych w tym okresie zatrudnienia od 20 września 1978r. do 28 lutego 1997 r. w Przedsiębiorstwie (...)w K. przekształconym następnie w Przedsiębiorstwo (...)Spółka zo.o. w K. .Organ rentowy wskazał, że ze świadectwa pracy w warunkach szczególnych wynika, ubezpieczony wykonywał pracę kierowcy pojazdów gąsienicowych , natomiast w świadectwie pracy zwykłym zakład podał , że ubezpieczony wykonywał pracę kierowcy ciągnika, a od 1.02.1985 do 28.02.1997r. operatora maszynisty ciężkiego sprzętu budowlanego . Zakład nie powołał się też na przepisy branżowe wówczas obowiązujące.

Ubezpieczony H. K. odwołał się od powyższej decyzji wnosząc o przyznanie mu prawa do emerytury .W uzasadnieniu skarżący wskazał, że w czasie zatrudnienia w (...) pracował w warunkach szczególnych najpierw jako traktorzysta , a

potem operator ciężkich maszyn budowlanych, co wynika z dokumentów i co mogą potwierdzić zawnioskowani przez niego świadkowie .

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jej oddalenie podtrzymując stanowisko przedstawione w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Ubezpieczony H. K. , urodzony dnia (...), w dniu 1marca 2013 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę.

Do wniosku ubezpieczony załączył m.in. świadectwo pracy za okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...)Spółka z o.o. w K. oraz wystawione przez tego pracodawcę świadectwo pracy w warunkach szczególnych stwierdzające wykonywanie pracy o takim charakterze w okresie od 20.09.1978 r. do 28.02.1997r. na stanowisku kierowcy ciągnika oraz operatora sprzętu-maszynisty.

Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i obecnie nie pozostaje w stosunku pracy.

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił na dzień 01 stycznia 1999 r. 25 lat, 6 miesięcy i 2 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Zaskarżoną w sprawie decyzją z dnia 27 lutego 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił S. K. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, tj. wobec nieudowodnienia wymaganego 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Dowód : akta ubezpieczeniowe ZUS (plik emerytalny) : wniosek o emeryturę – k.1,świadectwo pracy k. 8-9, świadectwo prac w warunkach szczególnych k. 10, karta przebiegu zatrudnienia – k.28 decyzja z dnia 19.03.2013r. k. 29

Ubezpieczony zatrudniony został w Przedsiębiorstwie (...)w K. (przekształconym w Przedsiębiorstwo (...)Spółka z o.o. w K.) z dniem 20 września 1978 r. na stanowisku kierowcy ciągnika. Przedsiębiorstwo zajmowało się początkowo budownictwem dla PGR-ów tj. budowało bloki mieszkalne, drogi dojazdowe , stajnie i inne obiekty związane z działalnością PGR . W Firma posiadała wszystkie komórki niezbędne do realizowania zadań, w tym dział transportowy , w którym pracował ubezpieczony zajmując się dowożeniem na budowy piasku, betonu, rur do rusztowań, desek z tartaku, elementów zbrojenia , betoniarek , taśmociągów i innych rzeczy niezbędnych do prowadzenia budowy. Jednocześnie prowadzonych było kilka budów. Pracę kierowcy ciągnika ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy .

W późniejszym okresie przedsiębiorstwo zajmowało się ogólnym budownictwem mieszkaniowym. Zakupiło wówczas koparko-spycharkę Białoruś. Do jej obsługi wyznaczony został ubezpieczony jako posiadający uprawnienia do kierowania ciągnikiem. Przy pomocy tego urządzenia ubezpieczony wykonywał wykopy pod bloki mieszkalne, instalacje wodnokanalizacyjne. Zajmował się też korytowaniem dróg dojazdowych , załadowywał żwir, piasek i inne sypkie materiały budowlane.

W zamian za prace budowlane wykonane na rzecz W. Zakładów (...) pracodawca ubezpieczonego otrzymał w rozliczeniu koparkę gąsienicową . Do jej obsługi wymagane były szczególne uprawnienia, które ubezpieczony zdobył po kursie operatora w dniu 18 maja 1990 roku. Przy użyciu tej maszyny ubezpieczony wykonywał analogiczne prace jak przy korzystaniu z koparki Białoruś.

Pracę operatora (maszynisty) ciężkich maszyn budowlanych ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy .

Dowód : akta sprawy – kserokopia akt osobowych k. 19 , zeznania świadka J. J. k. 21-22, oraz nagranie k. 24 , zeznania świadka K. S. k. 22 oraz nagranie k. 24 , zeznania ubezpieczonego – k. 22, 20-21 wraz z załączonym nagraniem – k. 24.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach ubezpieczeniowych pozwanego organu emerytalnego oraz w aktach osobowych wnioskodawcy, których prawdziwości i rzetelności nie kwestionowała żadna ze stron postępowania. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Podstawę ustaleń stanu faktycznego stanowiły także zeznania świadków J. J. i K. S. , które jako pochodzące od osób obcych , nie zainteresowanych wynikiem postępowania w ocenie Sądu zasługują na walor wiarygodności co do faktów zbieżnych z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym dokumentacją osobową ubezpieczonego za sporny okres zatrudnienia znajdującą się w aktach ubezpieczeniowych pozwanego oraz aktach osobowych wnioskodawcy, jak również z zeznaniami ubezpieczonego, które także zdaniem Sądu zasługiwały na wiarę.

Sąd zważył co następuje :

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącego H. K. zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia ustalenia prawa ubezpieczonego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Wynik przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego wykazał, że wnioskodawca legitymuje się wymaganym 15 – letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, co sprawia, iż stanowisko organu emerytalnego odmawiające wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury, nie jest słuszne.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009, Nr 153 poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy spełnili łącznie następujące warunki:

- 1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet,
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Wobec tego, iż na dzień wydania zaskarżonej w sprawie decyzji ubezpieczony pozostawał w stosunku pracy, wskazać w tym miejscu należy, iż z dniem 01 stycznia 2013 r. art. 184 ust. 2 powyższej ustawy zmieniony został przez art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., Nr 637), w związku z czym od dnia 01 stycznia 2013 r. warunkiem uzyskania uprawnienia do emerytury w warunkach szczególnych nie jest konieczne rozwiązanie przez ubezpieczonego stosunku pracy.

Stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa o emeryturach i rentach z FUS, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W wykazie A – prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego – stanowiącym załącznik do rozporządzenia, w dziale V (w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych) pod pozycją 3 wymienione są prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych, zaś w dziale VIII (w transporcie) pod pozycją 3 wymieniono pracę kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych.

Zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2).

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony w dniu 2 kwietnia 2013r. osiągnął 60 rok życia, na dzień 01 stycznia 1999 r. udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Przedmiotem sporu pozostawało jedynie ustalenie, czy za zatrudnienie w szczególnych warunkach może zostać uznany okres zatrudnienia wnioskodawcy od dnia 20 września 1978 r. do dnia 28 lutego 1997r. w Przedsiębiorstwie (...)Spółka z o.o. w K. (i jego poprzednika prawnego) jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Pozwany organ rentowy odmawiając uznania spornego okresu za pracę w warunkach szczególnych wskazywał, na treść świadectwa pracy ubezpieczonego, treść świadectwa pracy w warunkach szczególnych oraz brak powołania na odpowiednie przepisy resortowe.

Treść przywołanych przez pozwanego dokumentów jest zbieżna. Wskazano w nich bowiem, że ubezpieczony wykonywał pracę kierowcy ciągnika oraz pracę operatora i maszynisty, co odpowiada rzeczywistemu stanowi rzeczy.

Treść tych dokumentów odpowiada także treści pozostałej dokumentacji osobowej ubezpieczonego, z której wynika, że został on zatrudniony na stanowisku kierowcy ciągnika (wskazuje na to umowa o pracę i kolejne angaże). Następnie powierzono mu obowiązki operatora koparko-spycharki Białoruś, co potwierdza m.in. wniosek z dnia 30.01.1985 r. o przyznanie podwyżki i kolejne angaże. Cała dokumentacja pracownicza za dalszy okres zatrudnienia aż do jego

zakończenia , określa stanowisko ubezpieczonego jako operator, maszynista ciężkiego sprzętu budowlanego . Znajduje się w niej także dowód uzyskania przez ubezpieczonego uprawnień operatora takiego sprzętu .

Niezależnie od powyższego, fakt wykonywania przez ubezpieczonego w spornym okresie czasu pracy w szczególnych warunkach na stanowisku kierowcy ciągnika , a następnie operatora/maszynisty ciężkiego sprzętu budowlanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy znajduje potwierdzenie i uszczegółowienie także w zeznaniach wnioskodawcy oraz świadków J. J. i K. S. , którzy współpracowali z ubezpieczonym w spornym okresie i którzy nie mieli jakichkolwiek wątpliwości, że wnioskodawca pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy najpierw jako kierowca ciągnika , a potem operator ciężkiego sprzętu budowlanego. Ubezpieczony nie wykonywał w tym czasie żadnych innych czynności, gdyż był jedynym operatorem w tym zakładzie.

Zdaniem Sądu, przesłuchani w sprawie świadkowie posiadają odpowiednią wiedzę na temat charakteru wykonywanej przez ubezpieczonego pracy; byli bowiem zatrudnieni wraz z ubezpieczonym mniej więcej w tym samym okresie czasu, w tym samym zakładzie pracy i w czasie pracy wielokrotnie mieli sposobność obserwować czym zajmuje się ubezpieczony. Treść zeznań świadkowa oraz ubezpieczonego znajduje pełne odzwierciedlenie w dokumentacji pracowniczej. Sąd nie znalazł jakichkolwiek podstaw by kwestionować ich wiarygodność.

Odnosnie twierdzeń o braku powołania się przez pracodawcę na odpowiednie przepisy resortowe , wskazać należy , iż nie stanowią one źródeł powszechnie obowiązującego prawa, i stanowią jedynie pomocnicze akty prawa niższego rzędu oraz dokumenty dotyczące jedynie konkretnych zakładów pracy, do których odwoływali się poszczególni pracodawcy, wskazując w dokumentacji pracowniczej (świadczeniach wykonywania pracy w warunkach szczególnych) na rodzaje wykonywanej przez pracowników pracy. Podstawowe znaczenie ma , w zakresie kwalifikacji zatrudnienia do wykonywanego w warunkach szczególnych, rozporządzenie z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia z dnia 22 marca 2012 r., w sprawie I UK 403/11, wskazał , iż źródłem prawa do emerytury za pracę w szczególnych warunkach jest ustawa z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS i rozporządzenie z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Nie jest nim natomiast zarządzenie resortowe, jako że nie stanowi źródła prawa (art. 87 Konstytucji). Wykazy resortowe wydane na podstawie § 1 ust. 2 i 3 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mają charakter informacyjny, techniczno - porządkujący, uściślający oraz mogą mieć znaczenie w sferze dowodowej, stanowiąc podstawę domniemania faktycznego .

Prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługuje wówczas, gdy ubiegający się o prawo wykonywał prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Decydujące znaczenie ma zatem rodzaj i wymiar wykonywanej pracy a nie przedłożenie świadectwa pracy w szczególnych warunkach określające stanowisko pracy, ponieważ o zaliczeniu danego rodzaju pracy do wykonywanej w szczególnych warunkach decyduje nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale charakter wykonywanych czynności.

W rozpoznawanej sprawie z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych wnioskodawcy oraz z treści zeznań świadków i ubezpieczonego niezbicie wynika, że praca ubezpieczonego najpierw na stanowisku kierowcy ciągnika, a następnie operatora/maszynisty ciężkiego sprzętu budowlanego wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca w spornym okresie wykonywał pracę na stanowisku: kierowcy ciągnika tj. pracę o której mowa w Wykazie A , dziale VIII poz. 3 , a następnie operatora ciężkich maszyn budowlanych tj. prace na stanowisku, o którym mowa w poz. 3 działu V wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Ubezpieczony spełnił zatem wszystkie przesłanki dla nabycia emerytury w obniżonym wieku, ponieważ osiągnął 60 rok życia, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego oraz na dzień 01 stycznia 1999 r. spełnił przesłankę co najmniej 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach. Uwzględnienie bowiem spornego okresu wskazuje, iż staż pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych jest dłuższy niż wymagany ustawą, a zatem, zgodnie z przepisem § 4 rozporządzenia, oznacza spełnienie tego wymogu do przyznania wnioskodawcy świadczenia emerytalnego w wieku obniżonym.

W konkluzji z wyżej przytoczonych względów Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami, zmienił decyzję organu ubezpieczeniowego i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 2 kwietnia 2013 r., tj. od dnia ukończenia 60 lat, wobec spełnienia wszystkich przesłanek wymaganych do przyznania prawa do wnioskowanego świadczenia.

SSO Elżbieta Zabrocka